

PLÁN HODNOTENIA

Operačného programu
Kvalita životného prostredia
na programové obdobie 2014 - 2020

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Riadiaci orgán pre Operačný program Kvalita životného prostredia

verzia 3.02-2, ~~14. august 2017~~ 26xx8. jún 2019

Obsah

1	Úvod	2
2	Plán hodnotenia	4
2.1	Ciele Plánu hodnotenia	4
2.2	Rozsah Plánu hodnotenia	5
2.3	Koordinácia	6
3	Rámec hodnotenia	8
3.1	Zodpovednosti zapojených subjektov a partnerov	8
3.1.1	Riadiaci orgán/Sprostredkovateľský orgán	8
3.1.2	Monitorovací výbor pre OP KŽP	9
3.1.3	Európska komisia	9
3.2	Typy hodnotení	10
3.2.1	Priebežné hodnotenie	10
3.2.2	Hodnotenie dopadov	11 10111110
3.3	Organizačné zabezpečenie vykonávania hodnotení	12 1112
3.3.1	Interné hodnotenie	13 12
3.3.2	Externé hodnotenie	13 12
3.4	Budovanie kapacít	13 12
3.5	Zásady hodnotení	14 13
3.6	Použitie hodnotení	15 14
3.7	Rozpočet hodnotení	16 15
3.8	Celkový časový rámec hodnotení	17 16
3.9	Stratégia riadenia kvality hodnotení	17 16
3.10	Informovanosť a publicita (transparentnosť)	18 17
4	Indikatívny zoznam hodnotení OP KŽP na programové obdobie 2014 – 2020	19 18
5	Použitá literatúra	31 3031
6	Prílohy	32 3132
6.1	Príloha č. 1 Zdroje pre štandardy hodnotení	32 3132
6.2	Príloha č. 2 Štandardy kvality procesu hodnotenia a hodnotiacej správy	33 3233

1 Úvod

V hodnoteniach kohéznej politiky sa doteraz väčšia pozornosť venovala skôr procesným otázkam ako účinkom intervencií. V programovom období 2014 – 2020 kladie Európska komisia (ďalej len „EK“) väčší dôraz na hodnotenia, ktoré budú posudzovať ekonomické, sociálne, či environmentálne dopady kohéznej politiky na život občanov. Dôraz na hodnotenia je kladený hlavne z toho dôvodu, aby tvorba politík a prijímanie rozhodnutí boli dôsledne zdôvodnené a založené na faktoch. Takto podložené politiky a rozhodnutia by mali jednoznačne určovať nový trend v hodnoteniach a nahradiť doterajšie „vyrábanie faktov na základe politík“.

Hodnotenie v cykle tvorby politiky

Hodnotenie, a predovšetkým hodnotenie ~~vplyvov~~dopadov, je pevnou súčasťou cyklu tvorby politiky a teda aj neoddeliteľnou súčasťou životného cyklu intervencie (projektu, programu, politiky). Intervenciu spúšťa identifikovaný problém alebo potreba regiónu, sektora, prípadne skupiny ľudí. Po jej realizácii by mali jej hlavní aktéri poskytnúť odpočet, či bol problém vyriešený a do akej miery, t.j. či bol účinok intervencie prínosom a či bola intervencia úspešná. Hodnotenie sa preto zvyčajne realizuje z niekoľkých dôvodov:

- aby sa potvrdili dôvody intervencie, t.j. či je intervencia skutočne zameraná na aktuálne potreby/ problémy, keďže intervencia financovaná z verejných zdrojov je opodstatnená len vtedy, ak neexistuje iná možnosť jej financovania súkromným sektorom,
- aby sa zlepšila kvalita intervencií a hospodárnejšie využívali zdroje. Hodnotenie analyzuje faktory úspechu a neúspechu, povie čo funguje a čo nie a podľa toho navrhne úpravu intervencie,
- aby sa zdokladovala účinnosť a efektívnosť intervencií a posúdili ich účinky, nakoľko pri využití verejných financií je nutné povedať, kde/na čo sa minuli verejné financie a aké efekty priniesli (odpočet ako sa využívajú verejné zdroje).

Legislatívny rámec hodnotenia v programovom období 2014 - 2020

Základným východiskom na vypracovanie Plánu hodnotenia Operačného programu Kvalita životného prostredia (ďalej aj „Plán hodnotenia OP KŽP“ alebo „Plán hodnotenia“) je nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (ďalej len „všeobecné nariadenie“). Podľa čl. 54 všeobecného nariadenia má Plán hodnotenia vypracovať Riadiaci orgán (ďalej len „RO“). Hodnotenie počas programového obdobia by malo vyjadrovať potreby tvorcov politík a môže sa týkať jedného alebo viacerých operačných programov, priorít, tém naprieč programami, a pod.

Ďalšie východiskové dokumenty na prípravu Plánu hodnotenia sú usmernenia vydané EK - Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy, Guidance Document on Evaluation Plans (2014) a Guidance Document on Monitoring and Evaluation, Concepts and Recommendations (2014). Na národnej úrovni je rámec na prípravu Plánu hodnotenia obsiahnutý v Systéme riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020 a Metodickom pokyne CKO č. 20 k vypracovaniu plánu hodnotení operačných programov na programové obdobie 2014 – 2020.

Zo všeobecného nariadenia (čl. 114, odsek 1) vyplýva aj požiadavka pre RO predložiť Plán hodnotenia Monitorovaciemu výboru najneskôr do roka od schválenia operačného programu.

Predpokladá sa, že tento Plán hodnotenia bude:

- podporovať kvalitu hodnotení, aj ich efektívne využitie RO,
- uľahčovať zdieľanie vedomostí o tom, čo a ako funguje v rôznych sektoroch a
- prispievať k plánovaniu a realizácii programov a politík založených na dôkazoch.

2 Plán hodnotenia

2.1 Ciele Plánu hodnotenia

Hlavným cieľom hodnotenia je kontinuálne sledovať implementáciu a pokrok operačného programu Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“ alebo „OP“), ako aj zmeny jeho vonkajšieho prostredia a na tomto základe analyzovať dosiahnuté výsledky a výstupy smerom k dlhodobejším dopadom. V prípade potreby by malo hodnotenie na základe zistení odporučiť realizáciu nápravných opatrení. Od tohto cieľa sa odvíja aj obsah a ciele Plánu hodnotenia OP KŽP, ktorý uvádza návrh hodnotiacich aktivít, ktoré by mali byť vykonané v rôznych štádiách implementácie OP KŽP tak, aby v maximálnej miere umožnili RO zabezpečiť dosiahnutie cieľov programu a tým aj efektívne a účinné využívanie poskytnutých finančných prostriedkov.

Cieľom Plánu hodnotenia je získať relevantné, platné a spoľahlivé informácie týkajúce sa realizácie OP KŽP a súčasne zlepšiť kvalitu hodnotení vykonávaných počas programového obdobia. Hodnotenia budú realizované za účelom zlepšenia programu a jeho realizácie so zámerom posúdiť jeho účinnosť, efektívnosť a dopady. Najpodstatnejšou časťou hodnotení bude posúdenie plnenia jednotlivých špecifických cieľov OP KŽP. **Minimálne raz** za programové obdobie musí byť zhodnotené do akej miery prispeli realizované intervencie k **naplneniu cieľov každej priority**. Dopad programov sa bude hodnotiť v nadväznosti na ciele stratégie Európskej únie (ďalej aj „EÚ“) na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Hodnotenia sa môžu týkať celého OP KŽP, jeho priorít alebo špeciálnych tém. Do Plánu hodnotenia môže byť zahrnuté aj hodnotenie súvisiacich intervencií financovaných z národných zdrojov.

Priebežné hodnotenie sa vykoná v priebehu programového obdobia ako hodnotenie zamerané na implementáciu; prípadne hodnotenie relevantnosti, účinnosti a efektívnosti OP, či hodnotenie dopadov. Hodnotenia zamerané na administratívnu a procesnú stránku realizácie OP KŽP budú užitočnejšie v počiatočnej etape implementácie programu. V neskoršej fáze realizácie OP KŽP sa hodnotenia sústredia na skúmanie fungovania intervenčnej logiky, analýzu fyzického pokroku a dosiahnuté efekty intervencií - výstupy, výsledky aj dopady/ vplyvy. Všetky hodnotenia, či už sa týkajú procesov alebo efektov intervencií, majú svoje opodstatnenie len ak budú mať následné praktické využitie.

Plán hodnotenia je rozdelený do 3 častí a obsahuje: a) ciele, rozsah a koordináciu; b) rámec hodnotenia, ktorý definuje zodpovednosť za zostavenie Plánu hodnotenia, za riadenie, koordináciu a kvalitu v priebehu celého hodnotenia; c) indikatívny zoznam hodnotení s uvedením ich cieľa/predmetu, zdôvodnenia hodnotenia, načrtnutého prístupu, hlavných hodnotiacich otázok, typov a zdrojov dát potrebných na hodnotenie, časového harmonogramu a rozpočtu na realizáciu hodnotení.

Hodnotenia plánované na viac ako tri roky dopredu sú len orientačné. Implementácia Plánu hodnotenia OP KŽP sa bude priebežne raz ročne posudzovať Monitorovacím výborom pre OP KŽP (ďalej aj „MV pre OP KŽP“). Bližšia špecifikácia hodnotiacich otázok bude predmetom prípravy hodnotenia pred zadaním hodnotenia. Plán hodnotenia vopred indikuje dáta a ich zdroje, avšak pred každým zadaním sa musí zadávateľ uistiť, že má k dispozícii, alebo vie zabezpečiť dostupnosť relevantných dát v potrebnej štruktúre a forme, ktorá sa dá použiť na hodnotenie. Súčasťou prípravy hodnotenia môže byť štúdia hodnotiteľnosti (tzv. „evaluability study“).

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať vhodnému nastaveniu systému zberu údajov potrebných pre hodnotenie prostredníctvom merateľných ukazovateľov OP KŽP. RO zabezpečí, aby bol súbor dát potrebných pre jednotlivé hodnotenia systémovo zbieraný a k dispozícii v čase realizácie hodnotení. V prípade hodnotenia dopadov sú často potrebné aj údaje z iných zdrojov, ako sú monitorovacie systémy. Odporúča sa preto neopomenúť verejné dátové registre. Bude

užitočné nadviazať spoluprácu s relevantnými inštitúciami a ak je potrebné legislatívne aspoň rámcovo ošetriť možnosť poskytovania údajov. Toto opatrenie je aktuálne ak sa zdroje dát nachádzajú mimo rezortných inštitúcií Ministerstva životného prostredia SR (napr. na Štatistickom úrade SR). Pri plánovaní hodnotení využívajúcich takéto zdroje je potrebné zohľadniť ochranu údajov, a to najmä vo vzťahu k citlivým údajom o účastníkoch. V prípade takýchto hodnotení RO zabezpečí internú evidenciu takýchto údajov a ich ochranu v zmysle národnej legislatívy, a to najmä vo vzťahu k citlivým údajom o účastníkoch.

Zadanie hodnotenia musí zohľadňovať dostupnosť dát, resp. nároky na zber a spracovanie údajov. Ak tieto údaje nie sú dostupné vo verejných registroch alebo z iných zdrojov je nutné prehodnotiť zadanie. Ak si štruktúra a forma údajov vyžaduje ďalšie spracovanie musí sa táto skutočnosť premietnuť do zadania, napr. v prípade, že si hodnotenie vyžiada retrospektívny zber údajov za niekoľko rokov dozadu, ktorý je časovo aj finančne náročný, musí byť časové aj finančné hľadisko zohľadnené v zadaní. V prípade, že takýto zber údajov nie je možný, posudzuje sa do akej miery je pre tvorbu rozhodnutí dôležité hľadisko exaktnej odpovede. V mnohých prípadoch je menej presná odpoveď na dôležitú hodnotiacu otázku (kvalitné hodnotenie s použitím menej exaktných metód) omnoho lepšia ako presná odpoveď na otázku, ktoré nikoho nezaujímajú.

Dôležitým aspektom zlepšenia kvality hodnotenia je šírenie a výmena poznatkov a skúseností. Uvedené sa dosiahne jednak vzájomnou výmenou skúseností a poznatkov medzi jednotlivými subjektmi vstupujúcimi do procesu hodnotenia (nie len z interného, ale tiež z externého prostredia), ako aj prostredníctvom priebežného odborného vzdelávania a prehlbovania kvalifikácie manažérov hodnotenia OP.

Zistenia a prípadné odporúčania hodnotení môžu byť riešiteľským tímom jednotlivých hodnotení prezentované MV pre OP KŽP. Existencia Plánu hodnotenia nevylučuje možnosť dodatočných ad-hoc hodnotení, ktoré sa môžu realizovať na základe rozhodnutia RO, MV, príp. môžu súvisieť s finančnou kontrolou alebo revíziou OP. Ak vznikne naliehavá potreba, RO môže ad-hoc hodnotenia operatívne pripraviť a riadiť, zabezpečiť ich vykonanie.

Časový rámec hodnotení zohľadňuje povinnosti a potreby RO a relevantné hodnotenia sú plánované v dostatočnom predstihu tak, aby ich závery a zistenia mohli byť použité pri príprave príslušných správ uvedených v kapitole 3.6, ako aj správ o stave implementácie EŠIF a správ o pokroku pri vykonávaní PD.

2.2 Rozsah Plánu hodnotenia

Rozsah Plánu hodnotenia je určovaný zvyčajne pôsobnosťou RO a predmetom hodnotenia sú intervencie, ktoré riadi. Rozsah konkrétneho hodnotenia bude určovať zadanie, ktoré môže špecifikovať rozsah napr. podľa tematického zamerania, podľa výzvy, či podľa príslušnosti k špecifickým cieľom tak, aby sa hodnotenie sústredilo na hodnotiace otázky. Pri hodnotení efektov intervencií sa zväčša hodnotí na základe projektov, ktoré majú rovnaké charakteristiky, napr. sú orientované na rovnaký cieľ. Vymedzenie rozsahu v zmysle geografickom môže byť dané samotnou intervenciou, alebo sa môže zúžiť na konkrétne vymedzenú oblasť či región. V zmysle času by malo zadanie hodnotenia určiť interval, ktorý bude predmetom hodnotenia. Z hľadiska finančných zdrojov, ktoré budú predmetom hodnotenia, je vo väčšine prípadov rozsah stanovený kompetenciami zadávateľa. Súčasťou hodnotení však môžu byť aj súvisiace intervencie (intervencie rovnakého typu) financované z iných zdrojov.

EK vyzýva členské štáty, aby do hodnotenia zahrnuli aj hodnotenie ~~vplyvov~~ dopadov podobných intervencií realizovaných v predchádzajúcom programovom období. Dobiehajúce operačné programy z programového obdobia 2007 – 2013 poslúžia v prípade potreby ako relevantné zdroje údajov hlavne pre tie intervencie, ktoré boli kľúčové a budú realizované aj v novom programovom období. Súčasne ako dobrý zdroj informácií môžu slúžiť všetky relevantné

hodnotenia realizované v predchádzajúcom období (aj v iných členských štátoch), ex post hodnotenia Európskej komisie realizované v iných členských krajinách, rôzne analýzy, štúdie a ďalšie literárne zdroje.

Skúsenosti z programového obdobia 2007 – 2013 poukazujú na to, že potenciál hodnotenia nebol využívaný v plnej miere. Aj v nadväznosti na slabé stránky systému monitorovania a jeho limitácie ako nástroja na identifikáciu výhradne kvantitatívnych výsledkov intervencií, je práve hodnotenie hlavným nástrojom na skúmanie prínosu OP k vývoju na Slovensku predovšetkým v tých oblastiach, pre ktoré sú stanovené ciele OP, t.j. v prípade OP ŽP k vývoju stavu životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry potrebnej na zachovanie alebo zlepšovanie jeho kvality, ale aj ekonomických a sociálnych dopadov intervencií OP. Zároveň je cieľom hodnotenia odporučiť spôsob riešenia identifikovaných problémov s cieľom posilniť účinnosť intervencií OP. Pri koncipovaní plánu hodnotení OP v programovom období 2007 – 2013 sa ako slabá stránka, ktorá následne sťažila proces realizácie hodnotení, ukázalo to, že v pláne hodnotení OP nebola v dostatočnom rozsahu stanovená údajová základňa a metodika pre odhad týchto prínosov, aj keď z druhej strany je potrebné uviesť, že nutnosť a význam zahrnutia uvedených údajov do plánu hodnotení OP nebol v metodických usmerneniach na úrovni EK, ani na úrovni centrálného koordinačného orgánu akcentovaný v takej miere, ako je tomu v programovom období 2014 – 2020, a teda nebol náležite docenený. Čo sa týka metodiky hodnotenia, zo strany RO ako slabú stránku možno identifikovať obmedzený rozsah metód hodnotenia uplatňovaných nielen v rámci interných, ale taktiež v rámci externých hodnotení. Za jednu z príčin tohto stavu však možno považovať tiež skutočnosť, že metódy hodnotenia (vrátane inovatívnych metód) prezentované v rámci školiacich aktivít zameraných na hodnotenie (organizovaných či už z úrovne EK alebo národnej koordinačnej úrovne), boli primárne zamerané na hodnotenie intervencií iného typu (napr. podpora zamestnanosti, vzdelávania, malých a stredných podnikov) než tých, ktoré sú realizované v rámci OP KŽP, t.j. intervencií zameraných na podporu infraštruktúry väčšieho rozsahu.

Medzi hlavné nedostatky identifikované v programovom období 2007 – 2013 patrilo taktiež oneskorené plnenie indikatívneho časového harmonogramu plánu hodnotenia, a to z dôvodu komplikácií verejného obstarávania externého dodávateľa. Vzhľadom na uvedené bude potrebné už v úvode programového obdobia 2014 – 2020 navrhnuť predbežný plán hodnotenia spolu so zadefinovaním ukazovateľov a iných údajov potrebných pre ich efektívnu realizáciu, ktoré budú predmetom monitorovania. Väčšiu pozornosť bude potrebné venovať taktiež identifikácii zodpovedajúcich metód hodnotenia priamo v pláne hodnotenia OP KŽP na programové obdobie 2014 – 2020, ale najmä zabezpečeniu ich použitia pri výkone jednotlivých hodnotení.

Oblasť hodnotenia na úrovni OP možno na základe skúseností z programového obdobia 2007 – 2013 ďalej podporiť kladením väčšieho dôrazu na výstupy hodnotenia v zmysle hľadania súvislostí a dopadov vplyvujúcich na stav implementácie, ako aj problémov, ktoré môžu ovplyvniť výkonnosť programu a dosiahnutie jeho cieľov. Konkrétne by k odhaleniu príčinných vzťahov a efektu intervencií malo prispieť hodnotenie dopadov, ako jeden z kľúčových nástrojov na identifikáciu kvalitatívnych zmien v sociálno-ekonomickej realite v dôsledku realizácie OP.

2.3 Koordinácia

Proces hodnotenia na národnej úrovni koordinuje a zabezpečuje Centrálny koordinačný orgán (ďalej aj „CKO“) prostredníctvom manažérov hodnotenia v spolupráci s ostatnými relevantnými útvarmi CKO/RO/gestorov horizontálnych princípov (ďalej len „gestori HP“). Z pozície koordinačného orgánu zabezpečuje nasledovné úlohy:

- v priebehu programového obdobia vypracúva a aktualizuje metodické usmernenia pre procesy hodnotenia na národnej úrovni, ktoré sú nevyhnutné pre realizáciu kvalitných hodnotení v zmysle príslušných usmernení EK,
- zabezpečuje zdroje údajov, zber a spracovanie údajov potrebných pre hodnotenie Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) v spolupráci so Štatistickým úradom SR, Sociálnou poisťovňou a ďalšími relevantnými inštitúciami,
- pripravuje Súhrnnú správu o aktivitách hodnotenia a výsledkoch hodnotení EŠIF za predchádzajúci kalendárny rok v termíne do 31. mája kalendárneho roka, ktorú predkladá členom Národného monitorovacieho výboru a partnerom ako informatívny dokument,
- pripravuje, v súlade s čl. 114 ods. 2 všeobecného nariadenia, súhrnnú správu o realizácii hodnotení v programovom období 2014 - 2020, v ktorej zhrnie všetky zistenia hodnotení uskutočnených počas celého programového obdobia a predloží ju EK do 31. decembra 2022,
- zriaďuje, určuje vecnú náplň činnosti a organizačne zabezpečuje fungovanie Pracovnej skupiny pre hodnotenie, ktorej členmi a pozorovateľmi sú zástupcovia CKO, RO, gestori HP, partneri, prizvaní zástupcovia z iných relevantných inštitúcií, resp. experti na jednotlivé oblasti a témy, a ktorá slúži na koordináciu a výmenu skúseností medzi RO v oblasti hodnotenia,
- spolupracuje s príslušnými útvarmi generálnych riaditeľstiev EK zameraných na hodnotenie a pravidelne sa zúčastňuje na pracovných skupinách pre hodnotenie organizovaných príslušnými generálnymi riaditeľstvami EK.

Proces hodnotenia na úrovni programu koordinuje a zabezpečuje RO prostredníctvom manažérov hodnotenia OP. V rámci výkonu všetkých procesov hodnotenia na úrovni OP KŽP spolupracuje so sprostredkovateľskými orgánmi (ďalej aj „SO“), vecne príslušnými sekciami Ministerstva životného prostredia SR, gestormi HP a ďalšími relevantnými subjektmi (napr. mimo-rezortné inštitúcie).

Podrobnejšie informácie o úlohách zapojených subjektov a partnerov v súvislosti s koordináciou, realizáciou, spoluprácou a výmenou informácií medzi týmito subjektmi sú uvedené v kapitole 3.1.

3 Rámec hodnotenia

3.1 Zodpovednosti zapojených subjektov a partnerov

3.1.1 Riadiaci orgán/Sprostredkovateľský orgán

V rámci hodnotení na úrovni OP KŽP má hlavnú zodpovednosť za systém hodnotenia RO pre OP KŽP, ktorý v spolupráci s SO plánuje a riadi hodnotenia. Procesy hodnotenia zabezpečuje a realizuje prostredníctvom manažérov hodnotenia. Zástupcovia RO sú členmi Pracovnej skupiny pre hodnotenie zriadenej CKO. Plán hodnotenia OP KŽP zostavuje RO v spolupráci s SO pri zohľadnení požiadaviek členov MV a v zmysle čl. 114 odsek 1 všeobecného nariadenia. Plán hodnotenia predkladá RO na schválenie členom MV najneskôr rok po schválení OP Európskou komisiou. Pred jeho predložením MV ho predkladá na posúdenie CKO. V súvislosti s hodnotením má RO (resp. SO v rozsahu vymedzenom Zmluvou o vykonávaní časti úloh RO) aj nasledovné úlohy:

- v prípade potreby vypracuje aktualizáciu Plánu hodnotenia OP KŽP a predkladá ju na schválenie MV pre OP KŽP a následne informuje CKO prostredníctvom e-mailu o schválenom aktualizovanom pláne hodnotení na adresu hodnotenie.cko@vicepremier.gov.sk.
- ~~v prípade potreby vypracuje aktualizáciu Plánu hodnotenia OP KŽP a predkladá ju na posúdenie CKO a schválenie MV pre OP KŽP a následne informuje CKO.~~
- od roku 2016 vykoná na ročnej báze pravidelné hodnotenie plnenia čiastkových cieľov na úrovni prioritnej osi a ak je to relevantné, aj v rozdelení podľa fondu a kategórie regiónu, aby sa minimalizovalo riziko prípadných sankcií zo strany EK,
- vypracuje a predloží CKO v termíne do 31. marca každého kalendárneho roka v rámci programového obdobia 2014 – 2020 Súhrnnú správu o aktivitách hodnotenia a výsledkoch hodnotení OP KŽP za predchádzajúci kalendárny rok,
- predloží EK súhrnnú správu o všetkých hodnoteniach OP KŽP v programovom období 2014 – 2020 do 31. decembra 2022, a zhrnie v nej hlavné zistenia hodnotení uskutočnených počas programového obdobia, vrátane hodnotenia hlavných výstupov a výsledkov OP KŽP,
- zabezpečí zdroje údajov, zber a spracovanie údajov potrebných pre monitorovanie a hodnotenie v oblasti poskytovania finančnej pomoci z EŠIF v spolupráci so Štatistickým úradom SR, Sociálnou poisťovňou a ďalšími relevantnými inštitúciami,
- informuje CKO o začatí a ukončení hodnotenia prostredníctvom e-mailu na adresu hodnotenie.cko@vicepremier.gov.sk,
- zabezpečí potrebnú súčinnosť s hodnotiteľmi tak, aby proces hodnotenia a záverečná hodnotiaci správa splnili stanovené kritéria kvality,
- zabezpečí kvalitu hodnotiacich činností, ktoré sú založené na princípoch ako sú transparentnosť, nezávislosť, partnerstvo, šírenie výsledkov a pod.,
- posúdi relevantnosť odporúčaní navrhnutých v záverečnej hodnotiacej správe a prijme opatrenia na zvýšenie efektívnosti hodnotených procesov a zabezpečenia plnenia prijatých opatrení,
- poskytuje údaje potrebné pre hodnotenie horizontálnych princípov a v prípade potreby spolupracuje aj na hodnoteniach realizovaných CKO a EK,

- informuje o výsledkoch hodnotenia CKO, EK a relevantných partnerov a do jedného mesiaca od ukončenia procesu hodnotenia zverejňuje záverečné hodnotiace správy z interného hodnotenia alebo externého hodnotenia, vrátane stručného zhrnutia vypracovaného v anglickom jazyku, na webovom sídle RO pre OP KŽP,
- vkładá do centrálnej databázy hodnotení prostredníctvom ITMS2014+ základné informácie o ukončenom hodnotení spolu s vykonaným hodnotením a s odpočtom plnenia zistení a odporúčaní. vkladá informáciu o ukončenom hodnotení do centrálnej databázy vykonaných hodnotení prostredníctvom ITMS2014+ spolu so zisteniami a odporúčaniami navrhnutými hodnotiteľmi a s odpočtom ich plnenia.

RO pre OP KŽP môže pre oblasť hodnotenia zriadiť pracovnú skupinu. Táto skupina sa môže podieľať na príprave Plánu hodnotenia OP KŽP, ako aj na príprave a riadení samotných hodnotení. Členmi môžu byť zástupcovia ďalších RO, SO, CKO, zástupcovia gestorov HP, zástupcovia vecne príslušných útvarov, zástupcovia iných relevantných inštitúcií, resp. prizvaní experti vo väzbe na príslušnú tému.

3.1.2 Monitorovací výbor pre OP KŽP

MV pre OP KŽP sleduje v súlade s čl. 49 ods. 2 všeobecného nariadenia plnenie Plánu hodnotenia OP KŽP, resp. zmenu (aktualizáciu) Plánu hodnotenia OP KŽP a v prípade potreby sa vyjadruje k hodnoteniu programu a odpočtu zapracovania jeho požiadaviek. MV má možnosť predkladať RO pripomienky týkajúce sa implementácie aj hodnotenia OP KŽP. Plán hodnotenia sa predkladá MV najneskôr do jedného roka po schválení OP.

MV bude sledovať implementáciu Plánu hodnotenia minimálne raz za rok, môže navrhovať jeho úpravy a schvaľuje jeho zmeny. Predmetom rokovania MV pre OP KŽP sú aj opatrenia prijaté ako výsledok zistení a odporúčaní realizovaných hodnotení v predchádzajúcom roku.

3.1.3 Európska komisia

Hlavnou úlohou EK v rámci systému hodnotenia je zadávanie a riadenie ex post hodnotení. EK môže uskutočniť hodnotenia programov z vlastného podnetu. Informuje o tom RO a výsledky zašle RO a poskytne príslušnému MV. V súčasnosti je EK v oblasti hodnotení aktívnejšia, aby získala kvalitnejšie podklady pre svoje budúce hodnotenia. Nariadenia upravujúce regionálnu politiku vyžadujú, aby EK poskytovala o realizácii programov pravidelné sumárne informácie na európskej úrovni, napríklad prostredníctvom správ o pokroku (všeobecné nariadenie čl. 53), rovnako táto povinnosť platí aj pre hodnotenia riadené EK (všeobecné nariadenie čl. 56 ods. 4). Okrem splnenia týchto povinností má EK záujem spolupracovať na hodnoteniach s členskými štátmi a v prípade potreby im poskytnúť potrebnú pomoc.

Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku má v úmysle¹:

- sprístupniť poznatky a skúsenosti jednotlivých regiónov a členských štátov v oblasti hodnotenia ostatným regiónom a členským štátom, napr. prostredníctvom seminárov a uverejnenia všetkých hodnotiacich správ na svojej internetovej stránke,
- podporiť vytvorenie systému zabezpečenia kvality, napríklad pomocou uplatňovania prístupu vzájomného hodnotenia,

¹ Guidance document – Concepts and recommendations, kap. 3.9

- uľahčovať výmenu skúseností medzi členskými štátmi, napríklad prostredníctvom siete DG REGIO,
- poskytnúť usmernenie o hodnotiacich prístupoch a metódach, napríklad prostredníctvom usmernení a ďalšieho rozvoja EVALSED²,
- organizovať vzdelávacie podujatia, napríklad hodnotiace letné školy,
- EK plánuje vytvoriť úložisko podkladov (vrátane hodnotení) na tvorbu politík, ktoré budú poskytovať všetky členské štáty a bude vykonávať meta-analýzy hodnotení.

3.2 Typy hodnotení

Plán hodnotenia pozostáva najmä z priebežných hodnotení. Keďže Plán hodnotenia sa pripravuje až po schválení OP KŽP, ex ante hodnotenie OP KŽP nie je súčasťou tohto Plánu hodnotenia.

~~Otázka ex ante hodnotenia bude relevantnou až na konci programového obdobia pri príprave nového operačného programu na nasledujúce programové obdobie 2021 – 2027. Ex ante hodnotenie programov možno považovať aj za analýzu založenú na teórii, ktorá posudzuje samotnú teóriu zmeny / intervenčnú logiku v čase plánovania, t.j. pred realizáciou programu. Dôležitou úlohou ex ante hodnotenia je presne zadefinovať ciele a priority programu. Súčasne sa toto hodnotenie pozerá na nastavenie kauzálnych väzieb v rámci celej intervenčnej logiky. Dôvodom je pozrieť sa na rôzne možnosti intervencií a vybrať tie, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou dosiahnu ciele programu pri najnižších nákladoch. Ex ante hodnotenie je povinnou súčasťou OP a prebieha súčasne s plánovaním v súlade s čl. 55 všeobecného nariadenia. Súčasťou Plánu hodnotenia nie je ani Ex post hodnotenie OP KŽP, keďže v súlade s čl. 57 všeobecného nariadenia sa ex post hodnotenie vykonáva Európskou komisiou alebo v súčinnosti s ňou.~~

Zároveň indikatívny zoznam hodnotení OP KŽP na programové obdobie 2014 – 2020, uvedený v tomto Pláne hodnotenia OP KŽP, nemá reštriktívny charakter, a preto je možné v priebehu plánovaného obdobia vykonať ad hoc hodnotenia OP KŽP, ktoré si vyžiada vzniknutá situácia, resp. potreba. Tieto hodnotenia nie sú zahrnuté v indikatívnom zozname hodnotení.

3.2.1 Priebežné hodnotenie

Priebežné hodnotenie sa uskutočňuje počas implementácie intervencií. Na základe záverov priebežného hodnotenia sa počas programového cyklu robia úpravy. Toto hodnotenie zvyčajne kriticky posudzuje, či sú ciele aj naďalej relevantné a hodnotí prvé výstupy a výsledky intervencie. Označuje sa tak hodnotenie zamerané na finančné riadenie intervencií, kvalitu monitorovania aj priamo na implementáciu intervencií OP.

² http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/guidance_en.cfm

V úvodnej fáze programového cyklu je priebežné hodnotenie sústredené hlavne na procesnú stránku a administratívne riadenie intervencií. Takéto hodnotenie implementácie sa vykonáva najmä v počiatočnej fáze implementácie OP. Predmetom je hodnotenie procesov riadenia a implementácie, hodnotenie procesu realizácie HP, a pod. Tieto hodnotenia sa zvyknú označovať aj ako procesné hodnotenia. Procesné hodnotenia skúmajú, ako je program implementovaný a riadený v zmysle nastavenia procesov, ktoré sa týkajú informačných aj finančných tokov, úloh zainteresovaných pracovníkov/oddelení, administratívnych procedúr, dĺžky ich trvania a pod. Účelom hodnotení implementácie je podporiť efektívny priebeh implementácie, poskytnúť informácie o implementácii a poskytnúť relevantné riešenia adekvátными opatreniami. Typické otázky týchto hodnotení sú, či:

- potenciálni prijímatelia vedia o programe a majú k nemu prístup,
- postup predkladania žiadostí je čo najjednoduchší,
- pre projekty existujú jasné a relevantné výberové kritériá,
- existuje doložený systém riadenia údajov a
- výsledky programu sú efektívne oznamované.

Priebežné hodnotenie sa opiera predovšetkým o informácie získané z monitorovacieho systému a zameriava sa na výstupy a výsledky hodnotenej intervencie a má tzv. formatívny charakter, to znamená, že tvorí predovšetkým priamu spätnú väzbu pre riadenie intervencie, ktorú sa snaží zdokonaľiť. Podľa čl. 56 ods. 3 všeobecného nariadenia RO počas programového obdobia zabezpečuje, aby sa na základe Plánu hodnotenia realizovali hodnotenia na posúdenie účinnosti, efektívnosti a vplyvu každého programu.

3.2.2 Hodnotenie dopadov

Predmetom hodnotenia dopadov je posúdenie plnenia cieľov EÚ na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a zvýšenie zamestnanosti, produktivity a sociálnej súdržnosti v súlade s národnými prioritami; zhodnotenie dopadov realizácie OP v hospodárskej oblasti, sociálnej oblasti, regionálnej oblasti a environmentálnej oblasti. Pri realizácii hodnotení dopadov sa posudzujú strategické aspekty, napr. ako prispela kohézna politika k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020 či makroekonomický dopad pomoci z EŠIF. Hodnotenia dopadov môžu byť zamerané na špecifické témy, ktoré sú strategicky dôležité pre dosiahnutie cieľov OP (napr. inovácie) alebo na HP. Zhodnotenie príspevku OP KŽP k plneniu stanovených cieľov, a to na úrovni každej prioritnej osi prostredníctvom hodnotenia dopadov, sa vykoná minimálne raz za programové obdobie.

K uvedenému zhodnoteniu príspevku OP KŽP prispievajú najmä:

- Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na vytvorenie funkčného systému na zvládanie mimoriadnych udalostí,
- Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na energetické úspory v prevádzke verejných budov a podnikov,
- Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na triedenie komunálnych odpadov a predchádzanie vzniku BRKO, zhodnocovania odpadov s osobitným dôrazom na recykláciu a informačné kampane v oblasti odpadového hospodárstva,
- Hodnotenie sociálnych a ekonomických dopadov opatrení OP KŽP,
- Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na podporu systémov centrálného zásobovania teplom a kombinovanej výroby elektriny a tepla,

- Hodnotenie dopadov a účinnosti preventívnych a adaptačných opatrení OP KŽP zameraných na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení) a sanáciu environmentálnych záťaží.
- Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na podporu využívania OZE.
- Hodnotenie dopadov a účinnosti protipovodňových opatrení.
- Hodnotenie dopadov opatrení OP KŽP zameraných na zlepšenie stavu biodiverzity.
- Hodnotenie dopadov a účinnosti opatrení OP KŽP zameraných na redukciu emisií znečisťujúcich látok.

EK zdôraznila tendenciu zamerať sa na kvantitatívne exaktnejšie hodnotenia, ktoré oddelia účinky intervencie od príspevku ostatných faktorov a umožnia pochopiť fungovanie programu:

- tieto hodnotenia budú skúmať, či má intervencia nejaký účinok a ak áno, aký veľký bol tento pozitívny alebo negatívny účinok. Hodnotenia budú odpovedať na otázky, či intervencia funguje a či existuje kauzálna súvislosť medzi intervenciou a výsledným efektom. Odpovede na tieto otázky sa pokúšajú poskytnúť **hodnotenia ~~vplyvov~~ dopadov** posudzujúce čisté efekty intervencií,
- odpovede na otázky, prečo intervencia prináša plánované a neplánované účinky, teda prečo a ako to funguje, sú predmetom **hodnotení ~~vplyvov~~ dopadov** založených na teórii.

Tieto otázky nemôžu existovať úplne oddelene, lebo každé hodnotenie, ktoré si kladie otázku, *či to funguje*, musí súčasne riešiť, *ako a prečo to funguje*, aby mohlo určiť, na ktoré zmeny sa treba pozrieť a akej príčine ich pripísať.

Význam hodnotení **~~vplyvov~~ dopadov** založených na teórii vyplýva zo skutočnosti, že okrem vysvetlenia kauzálnych súvislostí pomáha tvorcom politiky pri rozhodovaní, ktorú z možností na riešenie problému je najvýhodnejšie realizovať a vysvetľuje množstvo ďalších súvislostí. Otázka prečo má súbor intervencií plánované aj neplánované účinky, ako, pre koho a za akých podmienok je aspoň taká dôležitá a zložitá ako otázka, ako veľkú zmenu intervencia priniesla. Tento prístup väčšinou nekvantifikuje veľkosť dopadu. Hlavný dôraz sa nekladie na to, ako by to fungovalo bez intervencie, ale na to, či to fungovalo podľa očakávania a či to prinieslo želanú zmenu. Dôraz na teóriu zmeny/ intervenčnú logiku je dôvodom, prečo sa tento prístup volá hodnotenie vplyvov založených na teórii.

Hodnotenie **~~vplyvov~~ dopadov** posudzujúce čisté efekty intervencií je súborom techník vypožičaných zo štatistiky a medicíny. Principiálne posudzuje, či je rozdiel pozorovaný vo výsledku po vykonaní intervencie spôsobený samotnou intervenciou alebo niečím iným a zvyčajne ho vyjadruje v číslach. Tieto typy hodnotení **~~vplyvov~~ dopadov** sa vykonávajú počas programového obdobia a po jeho skončení.

Každé hodnotenie musí byť prispôbené konkrétnym otázkam, intervencii a jej kontextu. Hodnotiace otázky uvedené k jednotlivým hodnoteniam v indikatívnom zozname hodnotení sú len orientačné a budú detailne dopracované v zadaní hodnotenia. **Výber metód a nástrojov na hodnotenie nemá presne stanovené pravidlá a pre každé hodnotenie sa bude líšiť v závislosti od otázok, ktoré má hodnotenie zodpovedať. Existuje veľa rôznych prístupov a metód a určité pravidlá, ale neexistuje žiadna „univerzálne najlepšia“ metóda vhodná pre všetky hodnotenia.**

3.3 Organizačné zabezpečenie vykonávania hodnotení

3.3 V súlade s Metodickým pokynom CKO č. 20 – verzia 3 k vypracovaniu plánu hodnotení operačných programov na programové obdobie 2014 – 2020 je hodnotenia možné vykonať internou, externou alebo kombinovanou formou.

3.3.1 Interné hodnotenie

V Pláne hodnotenia budú vopred určené tie zadania, ktoré budú realizované formou interného hodnotenia. Interné hodnotenie OP KŽP vykonávajú zamestnanci RO/SO pri dodržaní podmienky funkčného oddelenia výkonu činností hodnotenia od činností spojených s implementáciou a monitorovaním OP, minimálne na úrovni pracovných pozícií. V zmysle De budúcnosti sa odporúčania EK-zvážiť vytvorenie systému, ktoré uvádza EK ako dobrú prax, podľa ktorého interné hodnotenia budú môcť vykonávať manažéri hodnotenia len ak ich oddelenie útvar nie je súčasne oddelením útvarom, ktoré zodpovedá za plánovanie, implementáciu alebo monitorovanie OP, bola v podmienkach RO vykonaná zmena organizačnej štruktúry, v rámci ktorej bol s účinnosťou od 1.1.2019 vytvorený nový Odbor programov nadnárodnej spolupráce a podporných činností, do ktorého vecnej pôsobnosti spadá oblasť hodnotenia OP, čím je zabezpečená funkčná oddelenosť procesu hodnotenia od ostatných činností v rámci RO. Táto nezávislosť je dôležitá pre podporu kvalitného hodnotenia, v rámci ktorého hodnotitelia poskytnú konštruktívnu kritiku hodnotených intervencií. Úroveň nezávislosti by mala byť taká, aby neexistovali pochybnosti, že práca bola vykonaná objektívne a že úsudok hodnotiteľov nie je skreslený alebo inak ovplyvnený tou časťou inštitúcie, ktorá zodpovedá za návrh a implementáciu hodnotenej intervencie. Preto musia byť vytvorené jasné postupy, ktoré zabezpečia nezávislosť. Súčasne musí byť hodnotenie organizované tak, aby bolo zabezpečené, že hodnotitelia sú dostatočne oboznámení s intervenciami, ktoré posudzujú.

3.3.2 Externé hodnotenie

EK považuje za dobrú prax poveriť hodnotením externých expertov alebo inú organizáciu, ako je organizácia zodpovedná za riadenie a implementáciu intervencií. Externí experti môžu poskytnúť RO poznatky a kapacity, ktorými nedisponuje. V prípade externých hodnotení bude hodnotenie riadiť manažér hodnotenia RO a môže ho riadiť v spolupráci s pracovnou skupinou, či s inými relevantnými subjektmi (partnermi, pracovnými skupinami, ...). Nezávislí externí hodnotitelia by však tiež mali mať dobrý prehľad o hodnotených intervenciách.

3.3.3 Kombinované hodnotenie

Predstavuje kombináciu vyššie uvedených foriem hodnotenia, t. j. vykonáva sa internými manažérmi hodnotenia s využitím externej podpory.-

Verejné obstarávanie hodnotení

Základné pravidlá verejného obstarávania hodnotení sú dané platnou legislatívou EÚ a legislatívou SR týkajúcou sa verejného obstarávania. Rozhodovanie podľa ceny je síce dôležitým kritériom, ale v zmysle odporúčaní EK by nemalo presiahnuť 20 – 25% váhy celkového hodnotenia. Zadávacie podmienky by v zmysle týchto odporúčaní mali okrem iného stanoviť váhu prislúchajúcu kritériám, podľa ktorých sa bude vyberať najlepšia ponuka.

3.4 Budovanie kapacít

RO, v súlade s čl. 56 ods. 2 všeobecného nariadenia, zabezpečí pre realizáciu hodnotenia primerané hodnotiace kapacity. Budovanie administratívnych kapacít v oblasti hodnotenia zahŕňa

zabezpečenie dostatočného počtu manažérov hodnotenia vzhľadom na rozsah plánovaných aktivít, čo znamená vytvorenie aspoň dvoch miest manažérov hodnotenia.

Úlohou manažérov hodnotenia bude predovšetkým koordinácia jednotlivých činností v rámci hodnotenia, príprava zadávacích podmienok, zber a následná distribúcia relevantných údajov najmä z ITMS2014+ a údajov v gescii MŽP SR pre účely hodnotenia.

Manažéri hodnotenia tiež budú preskúmať validitu údajov, ktoré budú využívané na účely hodnotenia a budú z nich odstraňovať nerelevantné údaje – napr. údaje, ktoré sú extrémne (napr. extrémne vysoké hodnoty vybraných parametrov, resp. extrémne nízke hodnoty parametrov – napr. pokiaľ ide o monitorovanie ovzdušia).

~~V ďalšej fáze implementácie OP KŽP by mali manažéri hodnotenia vykonávať len činnosti priamo súvisiace s hodnotením, pričom z dôvodu vylúčenia možnosti konfliktu záujmov (z hľadiska interných hodnotení) by mali patriť pod samostatné oddelenie priamo riadené sekčným riaditeľom.~~

V rámci kvalitatívneho posilnenia hodnotiacich kapacít RO/SO bude vyššia kvalifikácia a odbornosť manažérov hodnotenia zabezpečená prostredníctvom ich priebežného odborného vzdelávania. Prehľbovanie kvalifikácie hodnotiacich kapacít RO/SO sa bude uskutočňovať najmä prostredníctvom:

- centrálneho vzdelávacieho systému CKO,
- podpory účasti na odborných školeniach, vzdelávacích podujatiach, seminároch, konferenciách a iných informačných a vzdelávacích aktivitách zameraných na oblasť hodnotenia organizovaných inými subjektmi (EK, národné a zahraničné vzdelávacie organizácie a pod.),
- výmeny skúseností v oblasti hodnotenia so zamestnancami RO iných OP vykonávajúcich hodnotenia v SR a iných členských štátoch EÚ, ako aj so zástupcami EK,
- spolupráce s externými hodnotiteľmi a vzájomnou výmenou skúseností.

Prehľbovanie kvalifikácie sa bude uskutočňovať najmä v oblasti jednotlivých druhov metód hodnotenia (napr. korelačná a regresná analýza, analýzy SPI – *social progress index*³), matematiky, štatistiky a práce so štatistickými softvérmi, resp. štatistickými funkciami v MS Excel (ak na štatistické vyhodnotenie údajov budú postačujúce funkcie MS Excel).

3.5 Zásady hodnotení

Na zabezpečenie kvality hodnotiacich činností odporúča EK členským štátom, aby pri svojej práci vychádzali z jasne identifikovaných noriem, ktoré sami vytvorili, alebo aby použili normy EK, či normy národných hodnotiacich spoločností, OECD a iných organizácií. Väčšina noriem používa rovnaké princípy, napr. nevyhnutnosť plánovania, účasť zainteresovaných subjektov, transparentnosť, použitie rigorózných metód, nezávislosť a šírenie výsledkov. Zdroje odkiaľ je možné čerpať štruktúru noriem a odporúčané štandardy hodnotenia kvality sú uvedené v Príloha č. 1 Zdroje pre štandardy hodnotení.

Základné a všeobecne rešpektované zásady hodnotení zahŕňajú nasledovné princípy:

- Hodnotiace činnosti musia byť organizačne a finančne zabezpečené, aby splnili svoj účel:

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/newsroom/news/2016/02/16-02-2016-moving-beyond-gdp-new-regional-social-progress-index

- programy by mali mať manažéra hodnotenia s jasne definovanou zodpovednosťou za koordináciu hodnotiacich činností,
- ľudské a finančné zdroje na riadenie hodnotení musia byť jasne identifikované a alokované,
- každý program musí jasne definovať postupy a úlohy zainteresovaných subjektov v hodnotiacich činnostiach;
- Hodnotenie musí byť transparentne naplánované tak, aby jeho výsledky boli včas k dispozícii:
 - manažér hodnotenia pripraví zadanie hodnotenia po konzultácii so zainteresovanými subjektmi,
 - všetky činnosti musia byť pravidelne hodnotené, v rozsahu primeranom alokovaným zdrojom a očakávaným vplyvom,
 - hodnotenie musí byť vykonané včas, aby bolo možné použiť výsledky hodnotení pri plánovaní alebo revízii programu;
- Zadanie hodnotenia musí obsahovať ciele, vhodné metódy, ale aj nástroje na riadenie procesu hodnotenia a využitie jeho výsledkov:
 - pre každé hodnotenie by mala byť vytvorená riadiaca/hodnotiaca skupina, ktorá bude poskytovať odporúčania týkajúce sa zadávacích podmienok, pomáhať pri hodnotiacej činnosti a zúčastňovať sa na posudzovaní kvality hodnotenia;
- Hodnotenia musia poskytnúť spoľahlivé závery a výsledky:
 - hodnotenie musí byť realizované tak, aby jeho výsledky boli podporené faktami, dôkazmi a vychádzali z jasnej analýzy,
 - nikto z osôb zúčastňujúcich sa na hodnoteniach nesmie byť v konflikte záujmov,
 - hodnotitelia musia mať možnosť predložiť výsledky svojho hodnotenia bez kompromisov alebo iných zásahov,
 - záverečné správy o hodnotení musia uvádzať účel, kontext, hodnotiace otázky, zdroje informácií, použité metódy, dôkazy a závery,
 - kvalita hodnotenia musí byť posúdená na základe vopred určených kritérií.

3.6 Použitie hodnotení

Hlavným zámerom hodnotení je poskytnúť informácie o relevantnosti, účinnosti, efektívnosti a dopadoch OP KŽP a na základe týchto faktov zabezpečiť efektívnejšie riadenie a implementáciu programu. Súčasne je to forma, akou sa predkladá verejnosti odpočet za využitie verejných prostriedkov.

Úlohou hodnotenia je tiež poskytnúť relevantné informácie na prípravu rôznych správ, ktoré budú pripravovať a predkladať orgány členských štátov. Informácie o hodnotení budú súčasťou výročných správ o implementácii programu, ktoré sa budú predkladať v rokoch 2017 a 2019. Tieto správy budú uvádzať aj pokrok dosiahnutý pri plnení Plánu hodnotenia OP KŽP a poskytnú súhrn opatrení prijatých vzhľadom na zistenia hodnotení.

RO bude pripravovať každoročne počnúc rokom 2016 podklady pre CKO, ktoré vypracuje Súhrnnú správu o aktivitách hodnotenia a výsledkoch hodnotení EŠIF za predchádzajúci kalendárny rok v termíne do 31. mája kalendárneho roka. Súhrnná správa bude obsahovať najmä

proces zabezpečenia výkonu hodnotení, prehľad aktivít hodnotenia, výsledky hodnotení a ich implementáciu, personálne zabezpečenie hodnotení a informácie o odporúčaniach hodnotiteľov z vykonaných hodnotení.

RO pripraví Súhrnnú správu o vykonaných hodnoteniach za OP KŽP, ktorá bude obsahovať hlavné zistenia hodnotení uskutočnených počas programového obdobia a hlavné výstupy a výsledky operačného programu, ako aj pripomienky k predloženým informáciám (čl. 114 ods. 2 všeobecného nariadenia). RO predloží EK túto informáciu ako súčasť Súhrnnej správy o vykonaných hodnoteniach v programovom období 2014 - 2020 v termíne do 31. decembra 2022. Jedným z hlavných cieľov bude poskytnúť informácie pre ex post hodnotenie, za ktoré bude niesť hlavnú zodpovednosť EK.

Na základe informácií poskytnutých RO vo výročných správach, predkladá EK každý rok, počnúc rokom 2016, Európskemu parlamentu, Rade Európy, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov súhrnnú správu týkajúcu sa programov. Táto správa obsahuje aj syntézu zistení z dostupných hodnotení programov.

Plánovanie a riadenie hodnotení vrátane hodnotení dopadov je pomerne náročné, ale ani kvalitné hodnotenia neznamenajú, že sa ich závery budú automaticky využívať. Použitie výsledkov hodnotení musí byť súčasťou systému hodnotení.

EK odporúča zvážiť najmä nasledujúce skutočnosti⁴:

- Užitočnosť hodnotení závisí od motivácie a uvedomelosti inštitúcie, ktorá si ich plánuje a realizuje alebo objednáva. Členské štáty by mali rozumieť na čo slúžia hodnotenia a vysvetliť dôležitosť tohto nástroja všetkým zainteresovaným subjektom. Rozhodne by nemali vnímať hodnotenia len ako povinnosť uloženú EK.
- Hodnotenie by nemalo byť len úlohou RO, ale malo by sa týkať aj implementačných agentúr a zainteresovaných inštitúcií.
- Hodnotiaci proces musí byť od začiatku orientovaný na použitie a na užívateľa. Komunikácia medzi hodnotiteľom a manažérom hodnotenia o účele, metódach a použití hodnotenia by sa mala začať ešte pred začiatkom samotnej práce.
- Obstarávanie hodnotení, hodnotiaci proces a príprava správ z hodnotení musia byť dobre riadené. Správy musia byť prispôbené budúcemu čitateľovi.
- Hodnotenia sa často začínajú používať už *počas* ich realizácie. Spätná väzba od hodnotiteľa pre prijímateľov a manažérov intervencií môže zlepšiť kvalitu a využitie hodnotenia.
- Zvyčajne je lepšie vypracovať odporúčania v rámci dialógu medzi hodnotiteľom a manažérom hodnotenia, lebo manažéri často lepšie chápu, čo je možné v určitom inštitucionálnom alebo politickom kontexte.
- Tvorba poznatkov – vzdelávanie – je kumulatívny proces. Vyžaduje čas a úsilie mnohých manažérov hodnotenia aj hodnotiteľov, výmenu skúseností a kritickú diskusiu. EK sa domnieva, že ústredné inštitúcie na národnej úrovni by mali zohrať hlavnú úlohu pri organizácii tohto procesu.

3.7 Rozpočet hodnotení

V zmysle čl. 54 ods. 2 všeobecného nariadenia majú členské štáty poskytnúť potrebné prostriedky na vypracovanie hodnotení a zabezpečiť zber údajov potrebných na hodnotenie. Predbežný rozpočet pre každé hodnotenie bude súvisieť s vybranými metódami, predpokladanými

⁴ Guidance document – Concepts and recommendations, kap. 3.6

kapacitami a dobou trvania zmluvy a zahŕňa náklady na hodnotenie, zber údajov, príp. školenia a pod. Trvanie a načasovanie hodnotení bude súvisieť s účelom, rozsahom a metódami, napr. hodnotenia dopadov by sa mali plánovať tak neskoro ako je nevyhnutné, aby bol poskytnutý dostatočný čas na prejavenie výsledkov intervencií a zároveň tak skoro, ako je to možné, aby bolo možné zohľadniť zistenia v nastavení stratégie OP. Metódy hodnotenia môžu byť stanovené len širšie, t.j. stanoví sa napr. len použitie hodnotenia založeného na teórii (tzv. „theory based evaluation“) alebo hodnotenia čistých dopadov (tzv. „counterfactual impact evaluation“), prípadne požiadavky zadávateľa na použitie konkrétnych nástrojov (napr. dotazníkové prieskumy, prípadové štúdie). Detailnejšia špecifikácia konkrétnych hodnotiacich nástrojov musí byť súčasťou predkladanej ponuky a jej kvalita je určujúca pri hodnotení ponúk.

Hodnotenia a s nimi súvisiace činnosti budú financované z prostriedkov OP KŽP určených na prioritnú os Technická pomoc. Celkovo je na hodnotenia a štúdie (oblasť intervencie 122) v rámci OP KŽP vyčlenená indikatívna alokácia vo výške 6 000 000 EUR za zdroje EÚ, pričom so spolufinancovaním zo štátneho rozpočtu celková indikatívna alokácia na tieto účely predstavuje 7 058 824 EUR. Indikatívne rozdelenie prostriedkov pre jednotlivé hodnotenia v rámci OP KŽP je uvedené v tabuľke hodnotení. Rozpočty na jednotlivé hodnotenia boli stanovené na základe doterajších skúseností RO pre OP KŽP a ostatných RO s realizáciou hodnotení v predchádzajúcich programových obdobiach.

Okrem hodnotení budú na činnosti spojené s hodnotením v rámci OP KŽP vyčlenené adekvátne finančné prostriedky spojené s posilňovaním administratívnych kapacít v oblasti hodnotenia (vzdelávanie, mzdy) a to aj z dôvodu, že časť hodnotení bude vykonávaná ako interné hodnotenia.

3.8 Celkový časový rámec hodnotení

Jednotlivé hodnotenia sú plánované tak, aby zohľadnili povinnosti a potreby RO a vychádzajú z plánovanej realizácie jednotlivých intervencií na základe predpokladaných výziev a očakávanej dĺžky realizácie projektov. Plán hodnotenia zohľadňuje všetky povinné reportovacie povinnosti RO, ktoré zahŕňajú proces hodnotenia (viď kap. 3.1.1). Hodnotenia sú plánované v dostatočnom predstihu tak, aby ich závery a zistenia mohli byť použité pri príprave príslušných správ (viď kap. 3.6).

Špeciálnu pozornosť je potrebné z časového hľadiska venovať hodnoteniam dopadu. Tieto by sa mali plánovať tak, aby bol poskytnutý dostatočný čas na prejavenie sa výsledkov intervencií a súčasne, aby bolo možné využiť výsledky hodnotení na zlepšenie stratégie OP KŽP. Kde je to možné, hodnotenia dopadov by mali byť realizované tak, aby ich výsledky boli súčasťou Súhrnnej správy o vykonaných hodnoteniach za OP KŽP, ktorá sa predkladá EK do 31. decembra 2022.

3.9 Stratégia riadenia kvality hodnotení

Posúdenie kvality hodnotenia je jeho neoddeliteľnou súčasťou a závisí na jednotlivých zložkách kvality celého procesu hodnotenia a to napr. na kvalite plánovania, teda zadania hodnotenia, na kvalite realizácie samotného hodnotenia, na kvalite monitorovacieho systému, rýchlosti a kompletnosti poskytovania dostupných údajov, aj na kvalite komunikácie. Z hľadiska kvality môžeme posudzovať samotný proces hodnotenia, ako aj kvalitu výsledkov hodnotenia. Tieto dva aspekty, proces a jeho výsledok, vzájomne úzko súvisia.

V posledných rokoch sa objavili pokusy vytvoriť pre hodnotenia pravidlá dobrej praxe. Sú vytvárané medzinárodnými orgánmi, štátnou správou alebo profesionálnymi asociáciami, ako sú národné hodnotiace spoločnosti. Niektoré z nich sa zameriavajú viac na etickú stránku, iné skôr na technický postup (viď Príloha č. 1). EK v tejto súvislosti vo svojom usmernení týkajúcom sa

Plánov hodnotenia (Guidance Document on Evaluation Plans⁵) uvádza v prílohách 1 a 2 základný rámec na tvorbu Zadávacích podmienok na hodnotenie, ako aj na prípravu a riadenie kvalitných hodnotení.

3.10 Informovanosť a publicita (transparentnosť)

Všetky hodnotenia budú prístupné verejnosti a budú uverejnené na webovom sídle RO pre OP KŽP. Každé hodnotenie bude mať zhrnutie v anglickom jazyku, čo umožní aspoň minimálnu informovanosť o hodnoteniach aj pre ostatné členské štáty a umožní tak výmenu skúseností v oblasti hodnotení. Všetky hodnotenia budú v elektronickej forme posielané EK (čl. 56 ods. 3 všeobecného nariadenia).

CKO zriadi na svojom webovom sídle verejne dostupnú databázu záverečných hodnotiacich správ, kde budú zverejnené záverečné hodnotiace správy z interných a externých hodnotení vrátane stručného zhrnutia hodnotiacej správy v anglickom jazyku.

⁵ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/evaluation_plan_guidance_en.pdf

4 Indikatívny zoznam hodnotení OP KŽP na programové obdobie 2014 – 2020

Tabuľka 1: Indikatívny zoznam hodnotení OP KŽP

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmono-gram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
Hodnotenie aktuálneho stavu implementácie OP KŽP	Predmetom hodnotenia bude priebežné hodnotenie vzájomného vzťahu finančnej alokácie, kontrahovania, čerpania finančných prostriedkov a naplňovania ukazovateľov v rámci OP KŽP. Cieľom bude identifikovať prípadné riziká ohrozujúce naplňovanie cieľov OP KŽP a navrhnúť prípadné opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia cieľov OP KŽP Zdôvodnenie: Vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca a príp. návrh revízie OP Hodnotenie efektívnosti a účinnosti OP Vypracovanie podkladovej informácie	ukazovatele výstupu, finančné ukazovatele, kľúčové implementačné kroky, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu ⁶	ITMS <u>2014+</u> , RO, SO	Aká je úroveň kontrahovania a čerpania? Je absorpčná kapacita OP v jednotlivých oblastiach podpory dostatočná? Aké je priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca? Aké je priebežné plnenie ukazovateľov OP - aké je plnenie spoločných a programovo špecifických ukazovateľov? Existuje riziko nenaplnenia výkonnostného rámca OP? Existuje riziko dekomitmentu v súvislosti s pravidlom n+3? Boli doteraz vynaložené prostriedky efektívne využité, t.j. zodpovedajú vynaložené finančné prostriedky dosiahnutým výstupom a je na základe toho možné predpokladať úplné dosiahnutie cieľových hodnôt všetkých ukazovateľov výkonnostného rámca?	Interview Časové rady Riziková analýza Procesná analýza	02/2017 — 04/2017	30.000	externe	<u>priebežné hodnotenie</u> <u>hodnotenie vplyvu dopadov (výkonnosť)</u>

⁶ <http://www.op-kzp.sk/obsah-dokumenty/zoznam-meratelnych-ukazovatelov-projektu/>

[illegible]

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
	Vypracovanie výročných a záverečnej správy o vykonávaní OP KŽP					05/2020			hodnotenie dopadov
Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na vytvorenie funkčného systému na zvládanie mimoriadnych udalostí	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti zvládania mimoriadnych udalostí s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO3, ŠC 3.1.1, ŠC 3.1.3 Hodnotenie dopadov OP v hospodárskej a sociálnej oblasti	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu ⁶ , interné údaje zložiek systému – HZ, CO a pod. riadených Ministerstvom vnútra SR reakčná doba zásahu	ITMS <u>2014+</u> , prijímatelia, organizácie MV SR	Viedlo vytvorenie systému na zvládanie mimoriadnych udalostí k zníženiu rizika? Ako? Do akej miery? Ako efektívne funguje systém na zvládanie mimoriadnych udalostí? Ako sa skrátila reakčná doba (do zásahu na mieste)? Aký systém sa dá použiť na hodnotenie miery rizika? Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti?	Porovnanie pred a po (bez porovnávacej skupiny) Časové rady Inštitucionálne hodnotenie systému Benchmarking Riziková analýza Interview Prieskum Fokusové skupiny Panel	04/2020 - 2021 - 12/2020	1030.000	externe	hodnotenie dopadov v yvo
<u>Hodnotenie stavu fyzickej a finančnej implementácie OP KŽP</u>	<u>Predmetom hodnotenia bude vyhodnotenie napĺňania merateľných ukazovateľov z pohľadu finančnej implementácie OP KŽP.</u> <u>Cieľom bude identifikovať prípadné</u>	<u>Ukazovatele výstupu, finančné ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu za účelom zhodnotenia</u>	<u>ITMS 2014+, RO, SO</u>	<u>Je nastavenie hodnôt ukazovateľov vzhľadom na mernú investičnú náročnosť adekvátne?</u> <u>Boli doteraz vynaložené prostriedky efektívne-využité efektívne, t.j. zodpovedajú vynaložené finančné prostriedky</u>	<u>Prieskum</u> <u>Interview</u> <u>Procesná analýza</u> <u>Riziková analýza</u>	05/2020 - 2021 = 09/2020	<u>50.000</u>	<u>kombinovaná</u>	<u>priebežné hodnotenie dopadov</u>

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
	<u>riziká ohrozujúce napĺňanie cieľov OP KŽP a navrhnuť prípadné opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia cieľov OP KŽP.</u> <u>Zdôvodnenie:</u> <u>Hodnotenie efektívnosti a účinnosti OP.</u> <u>Posúdenie ekonomickej efektívnosti aktivít OP.</u>	<u>efektívnosti a účinnosti</u>		<u>dosiahnutým výstupom a je na základe toho možné predpokladať úplné dosiahnutie cieľových hodnôt všetkých ukazovateľov výkonnostného rámca?</u> <u>Aká je ekonomická efektívnosť podporovaných aktivít v rámci OP?</u>					
Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na energetické úspory v prevádzke verejných budov a podnikov	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti energetických úspor v prevádzke verejných budov a podnikov s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO4, ŠC 4.2.1, ŠC 4.3.1	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu⁶, prevádzkové náklady verejných budov – náklady na energiu, typy technológií, využiteľnosť	ITMS <u>2014+</u> , Štatistický úrad SR (ŠÚ SR), Monitorovací systém energetickej efektívnosti, prijímatelia	Ako prispieva OP k plneniu cieľov EÚ v oblasti energetiky na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu? Aký je príspevok realizovaných opatrení k zníženiu emisií skleníkových plynov prepočítaných na CO₂? Ako sa v dôsledku intervencií OP znížila konečná spotreba energie na prevádzku verejných budov? Ako sa v dôsledku intervencií OP znížila spotreba energie na prevádzku podnikov? Aké typy opatrení boli najefektívnejšie?	Porovnanie pred a po (bez porovnávacej skupiny) Časové rady Prieskum Interview Korelačná/regresná analýza	07/2020 – 03/2021	1030.000	externe	hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
	Hodnotenie dopadov OP v hospodárskej a regionálnej oblasti			Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti na národnej a regionálnej úrovni? Aký je príspevok realizovaných opatrení k zníženiu emisií znečisťujúcich látok?					
Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na triedenie komunálnych odpadov a predchádzanie vzniku BRKO, zhodnocovania odpadov s osobitným dôrazom na recykláciu a informačné kampane v oblasti odpadového hospodárstva	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti odpadového hospodárstva s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti, ako aj prínosu k napĺňaniu Stratégie Európa 2020. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO1, ŠC 1.1.1	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu ⁶ , kapacita zariadení, využitá kapacita, % separovaných a zhodnotených odpadov-druhy	ITMS <u>2014+</u> , ŠÚ SR, Správa o stave životného prostredia SR, prijímateľa	Aká je kapacita zariadení na triedenie komunálnych odpadov? Aká je kapacita na recykláciu a zhodnocovanie odpadov? Do akej miery sa využívajú tieto kapacity? Aké zložky komunálnych odpadov sú triedené? Aké sú spôsoby recyklácie a zhodnocovania vytriedených komunálnych odpadov? Aký je príspevok aktivít OP k napĺňaniu výsledkového ukazovateľa? Aký je príspevok aktivít k napĺňaniu Stratégie Európa 2020? Ako efektívne sú informačné kampane a iné podporné nástroje v oblasti odpadového hospodárstva?	Porovnanie pred a po (bez porovnávacej skupiny) Kontrafaktuálna analýza (ak relevantné) Prípadové štúdie Prieskumy Interview Desk review	01/2021 - 2022 - 10/2021	125 2.000	externe	hodnotenie dopadov a zhodnocovanie

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
				Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti?					
Hodnotenie sociálnych a ekonomických dopadov opatrení OP KŽP	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie sociálnych a ekonomických dopadov intervencií OP KŽP s cieľom posúdenia celkového príspevku OP KŽP z hľadiska jeho ekonomických a sociálnych dopadov k plneniu cieľov <u>Stratégie Európa 2020</u> na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Zdôvodnenie: Hodnotenie dopadov OP v hospodárskej, sociálnej oblasti	Počet vytvorených pracovných miest (ženy, muži, mladí, dlhodobo nezamestnaní, zdravotne postihnutí) Bezbariérové prístupy, Podporené MSP: zamestnanosť, obrat, zisk	Regionálne štatistické údaje, ŠÚ, ITMS <u>2014+</u> , prijímatelia	Ako prispieva OP z hľadiska jeho ekonomických a sociálnych dopadov k plneniu cieľov <u>Stratégie Európa 2020</u> na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu? Aké sú sociálne a ekonomické dopady intervencií OP na obyvateľstvo, jeho životnú úroveň, zamestnanosť (aj z hľadiska princípu nediskriminácie a rovnosti mužov a žien) a na vytváranie podmienok pre rozvoj podnikateľských aktivít?	Kvalitatívny prieskum, Interview Fokusové skupiny Panel Hodnotenie založené na teórii DELPHI Porovnanie pred a po (bez porovnávacej skupiny) Prípadové štúdie Metóda SPI ³ (ak relevantné)	03/2021 - 12/2021 <u>2022 - 12/2021</u>	1030.000 <u>1030.000</u>	externe	hodnotenie dopadov a vplyvov
Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na podporu systémov centrálného	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie finančného a vecného príspevku OP KŽP v oblasti centrálného zásobovania teplom a kombinovanej výroby elektriny a tepla s cieľom	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu ⁶ , údaje z CZT, celkové straty,	ITMS <u>2014+</u> , Monitorovací systém energetickej efektívnosti, prijímatelia	Ako prispieva OP k plneniu cieľov EÚ v oblasti energetiky na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu? Aké úspory primárnych energetických zdrojov (zníženie	Porovnanie pred a po (bez porovnávacej skupiny) Časové rady (trendy)	06/2021 - 01/2022 <u>06/2021 - 01/2022</u>	1030.000 <u>1030.000</u>	externe	hodnotenie dopadov a vplyvov

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
zásobovania teplom a kombinovanej výroby elektriny a tepla	komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO4, ŠC 4.5.1 Hodnotenie dopadov OP v hospodárskej a regionálnej oblasti	investičné náklady, dĺžka rozvodov, obslužnosť (počet odberateľov)		strát) boli dosiahnuté realizovanými opatreniami? Aké typy technológií sú najefektívnejšie? Aký je podiel energie dodanej cez KVV na celkovej dodanej energii? Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti?					
Hodnotenie dopadov a účinnosti preventívnych a adaptačných opatrení OP KŽP zameraných na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení) a sanáciu	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení) a sanáciu environmentálnych záťaží s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu ⁶	ITMS <u>2014+</u> , ŠÚ SR, Informačný systém environmentálnych záťaží, Databáza svahových deformácií Štátneho geologického ústavu DŠ	Ako efektívne sú systémy vyhodnocovania rizík a včasného varovania? Aká je účinnosť preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík? Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti?	Kvalitatívny prieskum, Interview Fokusové skupiny Hodnotenie založené na teórii, Porovnanie pred a po (bez porovnávacej skupiny)	09/2021 – 05/2022	1255.000	externe	hodnotenie dopadov a účinnosti

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
environmentálnych záťaží	cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO1, ŠC 1.4.2, PO3, ŠC 3.1.2								
Hodnotenie intervencií OP KŽP v oblasti vodného hospodárstva, vrátane zmapovania regionálnych rozdielov	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti vodného hospodárstva s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO1, ŠC 1.2.1 Posúdenie ekonomickej efektívnosti budovania infraštruktúry a vplyv na ekonomický rozvoj oblastí	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu ⁶ , Obecné a regionálne štatistiky, Výška platieb – vodné, stočné, vývoz žumpy (údaje aj z nepodporených domácností), Počty MSP	ITMS <u>2014+</u> , prijímatelia, ŠÚ SR, Vodné hospodárstvo v SR, regionálne štatistické údaje	Aký je reálny príspevok OP k zlepšeniu odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd? Aká je napojenosť obyvateľov na novo vybudovanú infraštruktúru? Sú tu regionálne rozdiely? Aké sú dôvody nenapojenia sa na novovybudovanú infraštruktúru? Je pre obyvateľstvo finančne výhodnejšie nenapojiť sa na novovybudovanú kanalizáciu? Má vybudovanie infraštruktúry v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd vplyv na hospodársky rozvoj a kvalitu života? Aká je ekonomická efektívnosť vybudovanej infraštruktúry?	Kvalitatívny prieskum, Interview, Fokusové skupiny pre samosprávy Porovnanie pred a po s porovnávacou skupinou Korelačná analýza Ex post CBA Metóda SPI ³ (ak relevantné)	2022 – 2023 01/2022 – 10/2022	125 5.000	externe	hodnotenie dopadov na životnú

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
Hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP zameraných na podporu využívania OZE	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti využívania OZE s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO4, ŠC 4.1.1, ŠC 4.1.2 Hodnotenie dopadov OP v hospodárskej, sociálnej a regionálnej oblasti	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu⁶, náklady domácností na energie, typy zariadení na OZE (aj z nepodporených domácností) údaje o energetických auditoch, náklady na energie	ITMS <u>2014+</u> , prijímateľa, evidencia MH SR/SIEA	Ako prispieva OP k plneniu cieľov EÚ v oblasti energetiky na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu? Aký je príspevok realizovaných opatrení k zníženiu emisií skleníkových plynov prepočítaných na CO₂? Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti (ako zvýšili intervencie OP podiel OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe podporených domácností/ podporených podnikov)? Líši sa tento podiel regionálne (čo je určujúci faktor)? Aká je ekonomická efektívnosť, ktoré zdroje sú najefektívnejšie? Ktoré typy OZE, resp. zariadenia OZE najviac prispievajú k dosahovaniu cieľov klimaticko-energetického balíčka (20-20-20)? Aký je príspevok realizovaných opatrení k zníženiu emisií znečisťujúcich látok?	Porovnanie pred a po (s/ bez porovnávacej skupiny) Časové rady Interview Prieskum Panel	<u>2022 – 2023/2022 – 08/2022</u>	1030.000	externe	hodnotenie dopadov intervencií OP KŽP

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
Hodnotenie dopadov a účinnosti protipovodňových opatrení	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti protipovodňových opatrení s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO2, ŠC 2.1.1 Hodnotenie dopadov OP v sociálnej a regionálnej oblasti	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu ⁶ , údaje o škodách spôsobených povodňami (z poisťovní a verifikačných komisii)	ITMS <u>2014+</u> , Správa MŽP SR odpočítajúca postup implementácie plánov manažmentu povodňového rizika, prijímatelia	Do akej miery sa znížilo riziko povodní vďaka realizovaným opatreniam OP? Ktoré opatrenia a v akých podmienkach sú najúčinnnejšie? Ako sa znížilo riziko v najviac ohrozených, sociálne vylúčených osídleniach? Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti?	Porovnanie len po (bez porovnávacej skupiny) Komparatívne štúdie Interview Prieskum	06/2022 – 05/2023	125 5.000	externe	hodnotenie dopadov a účinnosti
Hodnotenie dopadov opatrení OP KŽP zameraných na zlepšenie stavu biodiverzity	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti biodiverzity a ochrany druhov a biotopov s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu	Programové ukazovatele, ukazovatele a iné údaje na úrovni projektu ⁶	ITMS <u>2014+</u> , prijímatelia, Správa hodnotenia biotopov a druhov v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch, údaje	Zlepšili opatrenia OP stav ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity? Ako sa zmenil počet ohrozených druhov a biotopov? Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti?	Porovnanie len po (bez porovnávacej skupiny) Interview	<u>2022</u> – 2023 07/2022 – 12/2022	125 0.000	externe	hodnotenie dopadov a účinnosti

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmono-gram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
	dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO1, ŠC 1.3.1 Hodnotenie environmentálnych dopadov OP		z monitorovania systému Natura 2000						
Hodnotenie dopadov a účinnosti opatrení OP KŽP zameraných na redukciiu emisií znečisťujúcich látok	Predmetom hodnotenia bude zhodnotenie dopadov intervencií OP KŽP v oblasti redukcie emisií znečisťujúcich látok s cieľom komplexného posúdenia efektívnosti a účinnosti jednotlivých typov intervencií z pohľadu dosahovania cieľov OP KŽP a ich skutočného prínosu (dopadu) k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti. Zdôvodnenie: Dosahovanie cieľov PO1, ŠC 1.4.1	Údaje o emisiách prie podporných a realizovaných opatreniach aj u nepodporných podnikov, Náklady na technologické opatrenia/efekty	ITMS <u>2014+</u> , ŠÚ SR, prijímatelia, Národná emisná inventúra, SHMÚ	Aký je reálny príspevok (dopad) OP k dosiahnutým výsledkom v tejto oblasti (aké zníženie emisií sa dosiahlo realizáciou opatrení)? Aký je vplyv opatrení realizovaných na zdrojoch znečisťovania ovzdušia na kvalitu ovzdušia? Aký je vplyv realizovaných opatrení na zdravie obyvateľstva (vrátane zohľadnenia škodlivosti jednotlivých znečisťujúcich látok)? Realizovali opatrenia aj podniky bez podpory? Ktoré z realizovaných typov opatrení bolo najúčinnnejšie (náklad vs. účinok)?	Korelačná analýza Prieskum	09/2022 – 04/2023	1 140 .000	externe	hodnotenie dopadov a účinnosti opatrení

Názov hodnotenia	Predmet, cieľ a zdôvodnenie potreby hodnotenia	Požadované údaje	Zdroje údajov	Základné hodnotiace otázky	Návrh metód	Časový harmonogram	Rozpočet (EUR)	Forma	Poznámky
	Hodnotenie dopadov OP v hospodárskej, a regionálnej oblasti			Aké boli regionálne dopady opatrení OP? Aký je príspevok realizovaných opatrení k zníženiu emisií skleníkových plynov prepočítaných na CO ₂ ?					
<i>Ex ante hodnotenie operačného programu pre programové obdobie 2021–2027 vrátane procesu SEA</i>	Predmetom ex ante hodnotenia bude posúdiť návrh OP na programové obdobie 2021–2027 z hľadiska konzistentnosti jeho obsahovej štruktúry, zhodnotiť relevantnosť a dosiahnuteľnosť jeho cieľov v súlade s budúcou legislatívou. Zdôvodnenie: Príprava OP na programové obdobie 2021–2027		Smernice a usmernenia na národnej a EÚ úrovni; návrh OP; hodnotenia OP KŽP	Je navrhovaná stratégia relevantná vzhľadom na existujúce potreby podporovaného územia? Je stratégia dostatočne zdôvodnená a ciele konzistentné? Je stratégia dostatočne prepojená s relevantnými politikami na úrovni EÚ a národnej úrovni? Aké sú očakávané výsledky a dopady OP? Zodpovedajú navrhované finančné prostriedky identifikovaným potrebám a stanoveným cieľom? Je navrhovaný implementačný systém vhodný? Aké sú očakávané vplyvy na ŽP?	Hodnotenie založené na teórii; Interview	09/2020–05/2021	1240.000	externe	Ex ante hodnotenie OP

5 | Použitá literatúra

The Programming Period 2014-2020, Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy, Guidance Document on Evaluation Plans (2014), EC;

The Programming Period 2014-2020, Guidance Document on Monitoring and Evaluation, Concepts and Recommendations (2014), EC;

The Programming Period 2014-2020, Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy, Guidance Document on Ex ante evaluation (2012), EC;

Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006;

Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014-2020;

Metodický pokyn CKO č. 20 k vypracovaniu plánu hodnotení operačných programov na programové obdobie 2014 – 2020²².

6 Prílohy

6.1 Príloha č. 1 Zdroje pre štandardy hodnotení

Zdroje odkiaľ je možné čerpať štruktúru noriem:

- EVALSED, The resource for the evaluation of Socio-Economic Development, Chap. 2, p. 49, Managing quality assurance and quality control:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf
- Internetová stránka European Evaluation Society: umožňuje prístup k normám národných hodnotiacich spoločností:
<http://www.europeanevaluation.org/library/evaluation-standards.htm>
- OECD, 2010. Normy kvality pre hodnotenie vývoja:
<http://www.oecd.org/dataoecd/55/0/44798177.pdf>

6.2 Príloha č. 2 Štandardy kvality procesu hodnotenia a hodnotiacej správy

a) Požiadavky na kvalitu externého hodnotiaceho procesu

Koherentné ciele

- Ciele stratégie alebo Operačného programu/programov sú koherentné a jasné a umožňujú zrozumiteľné hodnotenie.

Zadávacie podmienky

- Zadávacie podmienky sú spracované dostatočne špecificky a tak, aby boli užitočné pre proces hodnotenia bez potreby následnej revízie.

Verejná súťaž

- Výber externého hodnotiteľa je vykonaný správne, a vybraný uchádzač je schopný spracovať hodnotenie na požadovanej úrovni.

Dialóg a spätná väzba

- Hodnotenie sa realizuje participatívne, hodnotiteľ vedie dialóg s kompetentnými osobami a manažérmi; medzi partnermi funguje spätná väzba, ktorá v konečnom dôsledku skvalitní hodnotenie.

Adekvátne informácie

- Existuje systém monitorovania a dát a je sprístupnený subjektom, ktoré program administrujú a riadia, ale aj partnerom.

Manažment

- Hodnotiaci tím je profesionálne riadený a má vytvorené primerané podmienky na realizáciu hodnotenia.

Odovzdanie subjektom, ktoré prijímajú rozhodnutia

- Hodnotiace správy sú predkladané zodpovedným kompetentným osobám, aby sa z nich poučili a vykonávateľom rozhodnutí, ktorí by mali na navrhované opatrenia reagovať.

Šírenie informácií zúčastneným stranám

- Výsledky hodnotení sú predkladané všetkým zúčastneným stranám aby umožnili ich odborný rast.

b) Požiadavky na kvalitu hodnotiacej správy

Pokrytie potrieb

- Hodnotiaca správa obsahuje relevantné a spoľahlivé informácie a korešponduje so zadávacími podmienkami.

Relevantné náležitosti

- Správa obsahuje zdôvodnenie, výstupy, výsledky, dopady, súlad s inými stratégiami a neočakávané efekty, ktoré sú dostatočne preštudované v závislosti od rozsahu hodnotenia a hodnotiacich otázok.

Otvorený proces

- Zainteresované strany sú zapojené do pripomienkovania návrhu hodnotenia a do diskusie k záverom, aby bolo možné zohľadniť ich názory.

Obhájiteľný návrh

- Návrh hodnotenia je vhodný a adekvátny na formulovanie potrebných záverov a zodpovedanie hlavných hodnotiacich otázok.

Spoľahlivé dáta

- Zhromaždené a vyselektované primárne a sekundárne údaje sú vhodné, spoľahlivé a vecne príslušné vzhľadom na ich očakávané využitie.

Vhodná analýza

- Kvantitatívne a kvalitatívne dáta boli analyzované v súlade s existujúcimi zvyklosťami a takým spôsobom, aby bolo možné správne zodpovedať na otázky hodnotenia.

Výsledky

- Výsledky sú logické a podložené analýzou dát a vhodnou interpretáciou hypotéz.

Objektívne závery

- Závery sú opodstatnené a neskreslené.

Samotná správa

- Správa popisuje kontext a ciele ako aj organizáciu a výsledky Operačného programu tak, že poskytnuté sú ľahko zrozumiteľné. Správa obsahuje zrozumiteľné zhrnutie výsledkov hodnotenia, ktoré sa v súlade so zásadami dobrej praxe zverejňuje s cieľom umožniť výmenu skúseností medzi členskými štátmi.

Užitočné odporúčania

- Správa obsahuje dostatočne podrobné odporúčania určené hlavne subjektom, ktoré prijímajú rozhodnutia a zúčastneným stranám.